

FINANSTILSYNET

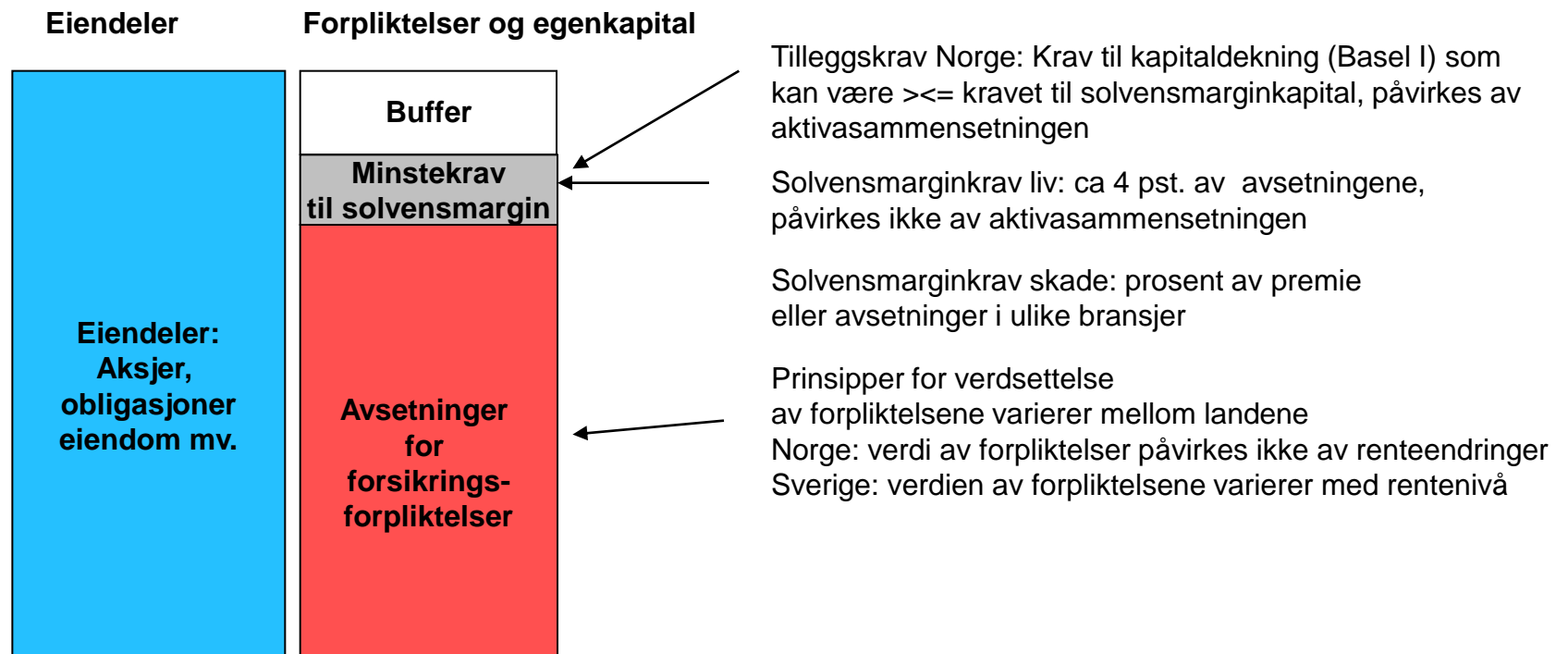
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Solvens II og Finanstilsynets lovforslag

Møte i Pensjonsforum 21. oktober 2011

Overordnet om Solvens II

Dagens solvensregelverk i EU (Solvens I)

Overordnet om Solvens II

Formål og hovedelementer

- Det nye solvensregimet skal baseres på en tre-pilar struktur, jf. Basel II-regelverket
- Større grad av harmonisering av (de nasjonale) solvenskravene
- Et harmonisert regelverk for tekniske avsetninger som forutsetning for harmoniserte kapitalkrav
- To sett med kapitalkrav – et (absolutt) minstekrav til kapital (MCR) og et operasjonelt solvenskapitalkrav (SCR)

Overordnet om Solvens II

Hovedtrekk

- Markedsverdier av eiendeler og forpliktelser
 - Ingen sikkerhetsmarginer eller underreservering i verdien av forpliktelsene
 - Markedsverdier kommer også i IFRS 4 fase 2
 - Verdien av forpliktelsene skal reflektere verdien ved overføring til annen aktør, beste estimat pluss risikomargin
- Solvensreglene skal fange alle vesentlige risikoer
 - Plasseringsbegrensninger utgår, økt fokus på styring og kontroll
- Økt vekt på offentliggjøring og markedsdisciplin
 - Alle sikkerhetsmarginer synliggjøres i egenkapitalen
 - Offentliggjøring av resultater og forutsetninger i beregningen av kapitalkrav, også for interne modeller

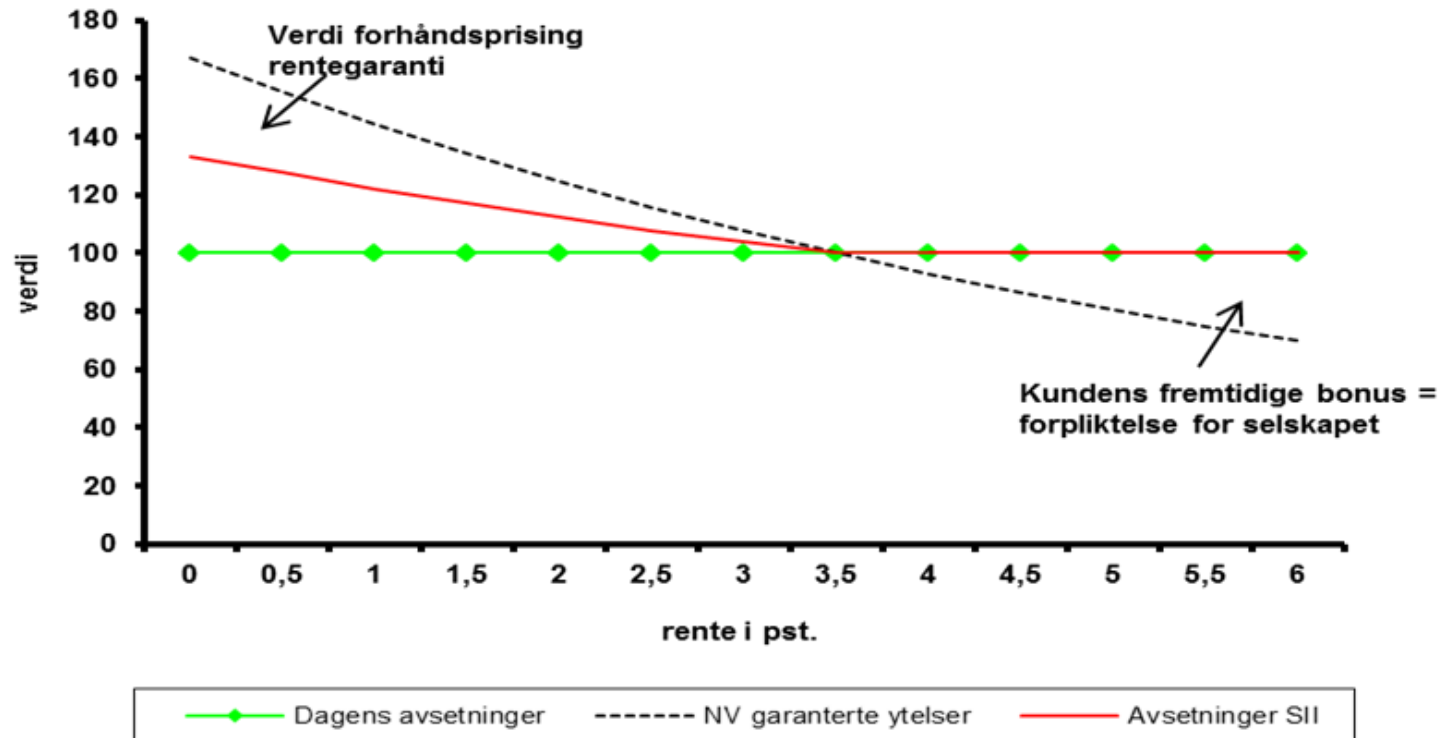
Verdien av forsikringsforpliktelsene

- Neddiskontering av fremtidige kontantstrømmer med risikofri markedsrente
- Den risikofrie markedsrenten fastsettes som swaprente med fradrag for kredittrisiko og ekstrapoleringsmetode for lengre løpetider (utover 10 år?), i tillegg til eventuelle justeringer som fortsatt diskuteres (motsyklisk premie i krisetider?)
- Forventet fremtidig risikofri avkastning er gitt ved markedsrenten, men verdien av forpliktelsene skal også ta hensyn til variasjon i avkastningen (slik at opsjonsverdien av rentegarantien reflekteres)
- Avsetningene kan være lavere enn flytteverdien – intet ”surrender value floor”

Verdien av forsikringsforpliktelsene

Renterisiko livsforsikringsforpliktelser

Realistisk verdi av forpliktelser ved ulike rentenivå
(garantert rente = 3,5 pst.)

Strukturen på det europeiske Solvens II-regelverket

Bestemmelsene fastsettes på tre nivåer

Nivå 1:

Solvens II-direktivet erstatter samtlige tidligere forsikringsdirektiver

Nivå 2:

Gjennomføringstiltakene ("implementing measures") skal nedfelles som forordning med utfyllende bestemmelser til rammedirektivet

Nivå 3:

Utfyllende tilsynsmessige retningslinjer utformes av EIOPA (det nye europeiske tilsynsorganet), og vil i mange tilfeller bli bindende tekniske standarder for selskap/tilsynsmyndigheter

Strukturen på det europeiske Solvens II-regelverket

Pilar 1:

Regler for verdivurdering av eiendeler, forsikringstekniske avsetninger og andre forpliktelser, beregning og klassifisering av kapital og beregning av kapitalkrav (herunder interne modeller)

Pilar 2:

Regler for risikostyring og internkontroll samt tilsynsmessig kontroll og overvåkning

Pilar 3:

Regler som skal fremme markedsdisciplin gjennom informasjonsplikt overfor offentligheten og rapporteringsplikt til tilsynsmyndighetene

Regelverket inneholder også bestemmelser for forsikringsgrupper

Finanstilsynets lovforslag – bakgrunn

- Av Finansdepartementets tildelingsbrev fremgår det at Finanstilsynet skal forberede gjennomføringen av Solvens II-reglene i norske lover og forskrifter
 - I brev av 2. juli 2010 har Finanstilsynet blitt bedt om å vurdere konsekvenser av Solvens II for pensjonskassene
 - I brev av 11. januar 2011 bes det om en vurdering av rammebetingelsene for små forsikringselskaper og sjøtrygdslag
- I tråd med signalene fra EU-kommisjonen legges det opp til gjennomføring i norsk regelverk innen 1. januar 2013
 - Eventuelle overgangsordninger gjennomføres ved forskrift

Gjennomføring av Solvens II i norsk rett

- Finanstilsynet har lagt til grunn at det overordnede rammeverket tas inn i lov, mens de utfyllende bestemmelsene gis ved forskrift
- Utgangspunktet har vært å gjennomføre direktivet i gjeldende regelverk, dvs. forsikringsvirksomhetsloven (og delvis finansieringsvirksomhetsloven for gruppebestemmelser)
- Gjennomføringsbestemmelsene blir gitt ved forordning som gjennomføres i Norge ved henvisning i forskrift (inkorporering)
- Det må vurderes om enkelte bindende tekniske standarder som utfyller gjennomføringsbestemmelsene bør inntas i forskrift, eventuelt med henvisning til den aktuelle standarden
- Finanstilsynet ønsker å lage veiledninger som fremstiller regelverket (spesielt regelverket gitt ved forordning) i en form som gjør det lettere tilgjengelig for norske selskaper og allmennheten

Gjennomføring av Solvens II i norsk rett

Tidsplan for gjennomføring

- Finanstilsynet sendte lovforslag til Finansdepartementet 12. august 2011
 - Det antas at endringer i norsk lov kan vedtas i 1. halvår 2012
- Finanstilsynet tar sikte på å oversende utkast til forskrift senest innen utløpet av 1. kvartal 2012
 - Dersom endelig vedtak av nivå 2-bestemmelsene nødvendiggjør endringer i utkastet, oversendes endringsforslag så snart som mulig i løpet av 1. halvår 2012
 - Det antas at forskrift kan fastsettes i 2. halvår 2012
- Finanstilsynet tar sikte på å utarbeide veiledninger og publisere disse i 2. halvår 2012

Gjennomføring av Solvens II i norsk rett – nasjonale valg

- Solvens II er basert på fullharmonisering, men på enkelte områder kan det likevel være rom for nasjonale valgmuligheter
- Dette gjelder bl.a. behandlingen av små skadeforsikrings-selskaper som tilfredsstillende unntakskriteriene i Solvens II, spørsmålet om videreføring av ansvarshavende aktuar mv.
- I denne presentasjonen fokuseres det på forslaget for pensjonskasser og endringer i tilstøtende regelverk for livsforsikring/pensjon
- Det er ikke er mulighet for nasjonale valg vedrørende kapitalkrav mv. (med unntak av selskaper som ikke omfattes av direktivet (pensjonsforetak og små forsikrings-selskaper))

Gjennomføring av Solvens II i norsk rett

Temaer som ikke er omfattet av Finanstilsynets lovforslag

- Finanstilsynets forslag til endringer i virksomhetsreglene for livsforsikring, jf. brev av 8. mars 2011 til Finansdepartementet, er ikke behandlet i lovforslaget
 - Finansdepartementet har oversendt tilsynets forslag til videre behandling i Banklovkommisjonen
- Mulige konsekvenser av Solvens II for regnskapsregelverket er ikke vurdert i lovforslaget
 - Finanstilsynet tar sikte på å legge frem en egen vurdering av konsekvenser for regnskapsområdet i løpet av 2011 eller tidlig i 2012

Gjennomføring av Solvens II i norsk rett – forslag til endret kapittel 6

Oversikt over Finanstilsynets forslag til endret kapittel 6 i forsikringsvirksomhetsloven

Kapittel 6. Krav til virksomheten

§ 6-1 Forbud mot annen virksomhet

§ 6-2 Systemet for risikostyring og internkontroll

§ 6-3 Utkontraktering

§ 6-4 Kapitalforvaltning

Gjennomføring av Solvens II i norsk rett – forslag til endret kapittel 6

§ 6-5 Verdivurdering av eiendeler og forpliktelser utover forsikringstekniske avsetninger

§ 6-6 Verdivurdering av forsikringstekniske avsetninger

§ 6-7 Solvenskapital

§ 6-8 Klassifisering av solvenskapitalen

§ 6-9 Solvenskapitalens størrelse og sammensetning

§ 6-10 Solvenskapitalkravet

§ 6-11 Beregning av solvenskapitalkravet etter standardmetoden

§ 6-12 Interne modeller for beregning av solvenskapitalkravet

§ 6-13 Minstekapitalkravet

Gjennomføring av Solvens II i norsk rett – forslag til endret kapittel 6

§ 6-14 Egenvurdering av risiko og solvens

§ 6-15 Informasjons- og rapporteringsplikt

§ 6-16 Tilsyn, retting og pålegg

§ 6-17 Forsikringselskaper med svekket finansiell stilling

§ 6-18 Forsikringsvilkår

§ 6-19 Provisjon og annet vederlag for forsikringsformidling

§ 6-20 Forsikringsgrupper

Regulering av pensjonsforetak

- Solvens II-direktivet omfatter ikke pensjonsforetak
- EU-kommisjonen har igangsatt arbeidet med et revidert pensjonskassedirektiv (IORP II)
 - Kommisjonen vil at det nye regelverket skal ha en struktur som tilsvarer Solvens II, vil unngå regelverksarbitrasje og ønsker fullharmonisering
 - Forsikringsnæringen i Europa arbeider også for at pensjonsforetakene skal få like rammebetingelser som livsforsikringsselskapene
 - Tidsplanen for ikrafttredelse av det nye regelverket er usikker, men vil antakelig tidligst kunne skje i 2015
- De syv største pensjonskassene har besvart den siste kvantitative beregningsstudien for Solvens II (QIS5)
 - Resultatene er noenlunde på linje med livsforsikringsselskapene hva angår oppfyllelse av kapitalkravet

Regulering av pensjonsforetak – forslag

- Finanstilsynet foreslår at Solvens II-prinsippene for verdivurdering av forsikringstekniske avsetninger gjøres gjeldende også for pensjonskassene
 - Dette fører til at kapitalen blir definert tilsvarende som for livsforsikringssselskapene (markedsverdien av eiendelene fratrukket markedsverdien av forpliktelsene)
 - Regelverket vil samlet sett bli mer komplisert dersom det benyttes ulike verdivurderingsprinsipper for livsforsikringssselskaper og pensjonskasser, og ulik verdivurdering kan også lede til regelverksmotivert flytting
 - Prinsippet om vurdering til markedsverdi gir et bedre bilde av pensjonskassens reelle økonomiske situasjon og vil sannsynligvis bli gjort gjeldende i det fremtidige europeiske solvensregelverket for pensjonskassene

Regulering av pensjonsforetak - forslag

- Finanstilsynet foreslår at pensjonskassene foreløpig ikke underlegges kapitalkravene i Solvens II
 - Kompleksiteten i beregningene er (for) høy
 - Pensjonskassene bør ha en lengre tidsperiode til å tilpasse seg enn frem til 2013, jf. at livsforsikringselskapene til sammenligning har kunnet forberede seg siden den første beregningsstudien i 2005
 - Det er lite hensiktsmessig å innføre et komplekst regelverk som eventuelt bare vil virke i ett til tre år før det avløses av et nytt europeisk regelverk for pensjonskasser

Regulering av pensjonsforetak - forslag

- Samtlige pensjonskasser pålegges rapportering av Finanstilsynets stresstest fra 2013
 - Stresstesten som er en forenklet versjon av Solvens II-regelverket vil gi et rimelig godt bilde av kapitalkravene under Solvens II
 - Gjeldende kapitalforvaltningsforskrift krever at det utføres risikoanalyser basert på markedsverdier, og en innrapportering av stresstest basert på markedsverdier anses ikke å utgjøre en tungtveiende tilleggsbyrde
 - Stresstesten innføres som et tilsynsverktøy og ikke som et bindende kapitalkrav av hensyn til å gi pensjonskassene tid til å tilpasse seg
 - Aktiv tilsynsmessig oppfølging vil bidra til at pensjonskassene tilpasser seg resultatene av stresstesten
 - Dersom gjennomføringen av det nye europeiske regelverket for pensjonskasser trekker ut i tid kan det bli aktuelt å vurdere stresstesten som et bindende kapitalkrav, eller innføre full Solvens II

Regulering av pensjonsforetak - forslag

- Gjeldende solvensmarginregelverk (Solvens I) videreføres mens kapitaldekningsregelverket (Basel I) avvikles
 - Solvensmarginregelverket må som et direktivkrav uansett videreføres inntil det nye europeiske regelverket er på plass
 - Kapitaldekningsregelverket kan og bør avvikles som et nasjonalt regelverk for pensjonskasser, både for å fremme like konkurransevilkår som for livsforsikringssselskapene og fordi Finanstilsynets stresstest beskriver den underliggende risikoen på en vesentlig bedre måte enn kapitaldekningsregelverket

Regulering av pensjonsforetak - forslag

- Gjeldende krav til risikostyring og internkontroll videreføres i hovedsak
 - Gjeldende regler fungerer tilfredsstillende
 - Det er unødvendig kompliserende å legge opp til midlertidige regler i perioden før det nye europeiske regelverket for pensjonskasser er på plass
 - Likviditetsforskriften oppheves også for pensjonskassene og erstattes av tilpassede regler om forsvarlig likviditetsstyring i kapitalforvaltningsforskriften
- Videreføring av kvantitative begrensingsregler i kapitalforvaltningsforskriften?
 - Finanstilsynet er i tvil om begrensingsreglene bør videreføres, men hensynet til stabilitet i rammebetingelsene kan tilsi dette

Endringer i tilstøtende regelverk for livsforsikring

- I dag er forsikringstekniske avsetninger i soliditetssammenheng lik forsikringstekniske avsetninger ved beregning av kontoført kunde verdi og flytteverdi, og lik regnskapsmessig verdi
- Solvens II vil påvirke forsikringstekniske avsetninger i soliditetssammenheng, men skal ikke påvirke kunde verdien
- Fremtidig regnskapsmessig verdi av avsetningene etter IFRS4 vil kunne avvike fra Solvens II-verdien
- For å klargjøre at koblingen mellom kunde verdien og forsikringstekniske avsetninger i soliditetssammenheng nå brytes foreslås det å benytte begrepet forsikringskapital som betegnelse for alle reserver og fond tilordnet den enkelte kunde

Endringer i tilstøtende regelverk for livsforsikring

- Mens kapittel 6 i lovforslaget regulerer verdivurdering av forsikringstekniske avsetninger i soliditetssammenheng, vil kapittel 9 til 11 heretter kun regulere kundeverdiane
- Substansen i reguleringen av overskuddstildelingen og mer generelt forholdet mellom kunde og selskap foreslås i hovedsak videreført
 - Begrensninger i kundens rett til overskudd for å finansiere økning av premiereserven vil videreføres, men ikke i form av opptrappingsplan for avsetningene som i dag
 - Finanstilsynets forslag til endringer i virksomhetsreglene er ikke behandlet her

Endringer i tilstøtende regelverk for livsforsikring

- Det foreslås at endring i premieberegningssystemet ikke automatisk medfører oppreservering for opptjente rettigheter
 - Dette gjelder også for mottakende selskap ved flytting
 - Dette er samme prinsipp som for renteforutsetningene i dag
 - Soliditetsaspektet anses ivaretatt gjennom verdivurdering av avsetningene etter beste estimat
 - Bestemmelse om at Finanstilsynet kan pålegge styrking av premiereserven beholdes bl.a. av hensyn til flytteretten
- Regler om høyeste tillatte beregningsrente anses å stride mot fullharmoniseringsprinsippet og foreslås opphevet
 - Beregningen av solvenskapitalkravet vil til enhver tid reflektere avgitte avkastningsgarantier

Banklovkommisjonens forslag til ny finansforetakslov

- Forslag til ny samlet lov om finansforetak og finanskonsern i NOU 2011:8, som var på høring til 30. september 2011, inneholder også bestemmelser som skal ivareta kravene i Solvens II-direktivet
- En del problemstillinger som er berørt i Finanstilsynets lovforslag er ikke berørt i Banklovkommisjonens lovforslag
- Videre prosess rundt disse problemstillingene og Finanstilsynets lovforslag generelt er foreløpig ikke avklart

Mer informasjon

Mer informasjon på Finanstilsynets nettsider

www.finanstilsynet.no – Forsikring og Pensjon – Livsforsikring – Tema: Solvens II

- Lovforslaget datert 12. august 2011 med oversendelsesbrev
- Se presentasjon møte i referansegruppen 26. august 2011 for mer om lovforslaget
- Se også presentasjon i seminar 17. juni 2010 og andre presentasjoner for mer om Solvens II generelt

www.finanstilsynet.no – Forsikring og Pensjon – Livsforsikring – Offentlige brev

- Finanstilsynets forslag til endringer i virksomhetsreglene (brev 8. mars 2011)

FINANSTILSYNET

Revierstredet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

www.finanstilsynet.no

